

Raziskava o gospodarskem in poslovnem okolju, poslovni etiki in neuradnih plačilih na Slovenskem za leto 2009

- Poročilo -

1. Ozadje in cilji raziskave

2. Metodologija in vzorec

3. Povzetek glavnih ugotovitev

4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- Stanje pojava korupcije v Sloveniji
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

- Naročnik želi izvesti raziskavo o gospodarskem in poslovnem okolju, poslovni etiki in neuradnih plačilnih na Slovenskem za leto 2009.
- Raziskava je do sedaj potekala vsaki dve leti. Tudi raziskava iz leta 2009 mora biti smiselno vsebinsko in strokovno nadaljevanje že opravljenih preteklih raziskav:
 - 2002 (naročnik: Urad Vlade RS za preprečevanje korupcije, izvajalec: Ninamedija)
 - 2004 (naročnik: Urad predsednika vlade, izvajalec: Ninamedija)
 - 2006 (naročnik: Komisija za preprečevanje korupcije, izvajalec: GFK Gal – Iteo)
- Osnova za izvedbo raziskave v letu 2009 je vprašalnik iz leta 2002, z ustreznimi nadgradnjami na podlagi preteklih rezultatov.

1. Ozadje in cilji raziskave
2. Metodologija in vzorec
3. Povzetek glavnih ugotovitev
4. Rezultati raziskave
 - Stanje slovenskega gospodarstva
 - Stanje pojava korupcije v Sloveniji
 - Javna naročila in javni razpisi
 - Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

Čas raziskave	31. Marec -
Zbiranje podatkov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CATI (računalniško podprto telefonsko anketiranje) ▪ CAWI (računalniško podprto internetno anketiranje)
Rekrutacijski pogoji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ciljna skupina: podjetja s profitno dejavnostjo ▪ Velikost vzorca: n=300 ▪ Vzorec je reprezentativen glede na velikost podjetij: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mala podjetja (5 do 49 zaposlenih) ▪ Srednja podjetja (50 do 250 zaposlenih) ▪ Velika podjetja (nad 250 zaposlenih) ▪ <u>Ciljno osebo</u> v podjetju predstavlja tisti, ki ima v organizaciji vodstveno funkcijo.

5

1. Ozadje in cilji raziskave

2. Metodologija in vzorec

3. Povzetek glavnih ugotovitev

4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- Stanje pojava korupcije v Sloveniji
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

6

- Trenutno stanje slovenskega gospodarstva je ocenjeno kot niti slabo niti dobro. Stanje slovenskega gospodarstva kot dobro nekoliko bolj ocenjujejo srednja/velika podjetja. Tako srednja/velika kot mala podjetja so mnenja, da je problem korupcije v Sloveniji velik oziroma zelo velik problem.
- Glavni vzrok prisotnosti korupcije vidijo v neučinkovitem pregonu in pomanjkanju integritete in odgovornosti pri javnih uslužbencih in/ali funkcionarjih. Mnenje o razširjenosti korupcije in sprejemanja podkupnin v javnih službah je prav tako enotno. Slaba polovica vseh podjetij meni, da to počne kar precej javnih uslužbencev. Podoben delež pa je tudi mnenja, da to počne le nekaj uslužbencev.
- Srednja/velika podjetja veliko bolj uporabljajo metodologije za upravljanje s tveganji na splošno in sicer najpogosteje uporabljajo CAF, ISO standard, PRSPO in podobne metode. Poleg običajnih ukrepov v svojih podjetjih imajo še dodatne ukrepe in sicer ukrepe v obliki občasnih notranjih kontrol poslovanja, zaposlenih in preverjanja posameznih poslovnih partnerjev.
- Ena četrtnina anketiranih je mnenja, da zaposleni v pristojnih institucijah za obravnavo koruptivnih dejanj imajo dovolj splošnih in specialnih znanj. Zelo majhen pa je delež tistih, ki menijo, da pristojne institucije naredijo vse kar bi morale za njihovo odkrivanje in sankcioniranje. Menijo, da se sankcije zoper kazniva dejanja, ki jih storijo pravne osebe, izvajajo neuspešno in, da odkrivanju in pregonu korupcije bi več pozornosti morali nameniti predvsem tožilstvo in policija.

7

- Da javne razpise (v glavnem) dobivajo vedno isti izvajalci, v največji meri menijo majhna podjetja. Pri srednjih/velikih podjetjih pa je ta delež anketiranih precej nižji. Svojo uspešnost pri javnih razpisih kot 30%, delež prihodkov, ki jih dosega z opravljenimi javnimi naročili pa se po njihovem mnenju giblje med 1% do 9%.
- Večina anketiranih ni včlanjena v politično stranko. Skoraj ena četrtnina jih je mnenja, da je smiselno, da vladajoče politične stranke nameščajo svoje ljudi na ključne položaje v javnem sektorju, skoraj ena polovica pa jih meni, da ima lahko podjetje težave, če vladajoče politične stranke na ključne položaje v družbi in gospodarstvu nameščajo svoje ljudi.
- Dve tretjini vse podjetij, ki so sodelovala v raziskavi, meni, da strankarsko-politični odnosi vplivajo na nastanek korupcije. Prav tako menijo, da se lobiranje v Sloveniji uporablja predvsem v imenu posebnih koristi za posameznike ali ožjo skupino ljudi. Ocenjujejo tudi, da lobiranje v veliki meri vpliva na pojav korupcije in, da bi bilo treba nadzorovati lobiranje tako pri javnih razpisih in naročilih kot pri zakonodaji in drugih oblastnih odločitvah.

8

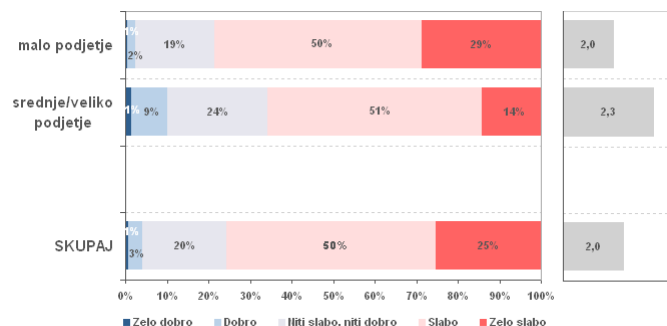
1. Ozadje in cilji raziskave
2. Metodologija in vzorec
3. Povzetek glavnih ugotovitev

4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- Stanje pojava korupcije v Sloveniji
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

Polovica vseh podjetij, ki so sodelovala v raziskavi, meni, da trenutno stanje gospodarstva ni niti slabo niti dobro. Stanje slovenskega gospodarstva kot dobro nekoliko bolj ocenjujejo srednja/velika podjetja.

Kakšno je po vašem mnenju trenutno stanje slovenskega gospodarstva, bi rekli, da...; n=300

1. Ozadje in cilji raziskave
2. Metodologija in vzorec
3. Povzetek glavnih ugotovitev

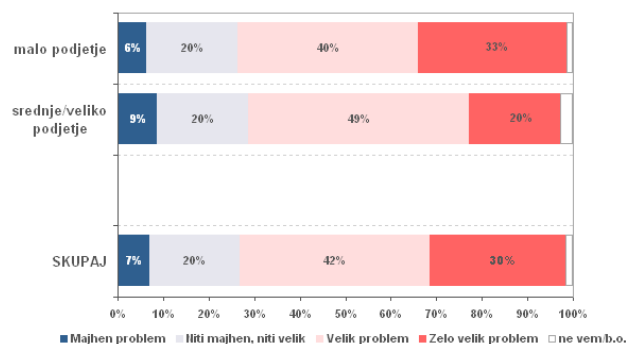
4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- **Stanje pojava korupcije v Sloveniji**
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

11

Da je problem korupcije v Sloveniji velik oziroma zelo velik problem, menijo tako srednja/velika kot mala podjetja.

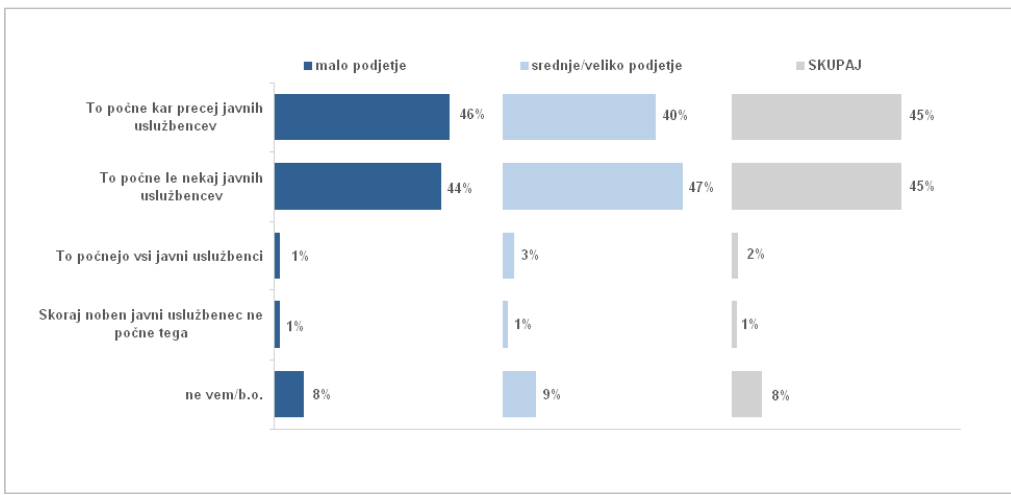
Kako velik problem se vam zdi korupcija v današnji Sloveniji?; n=300

12

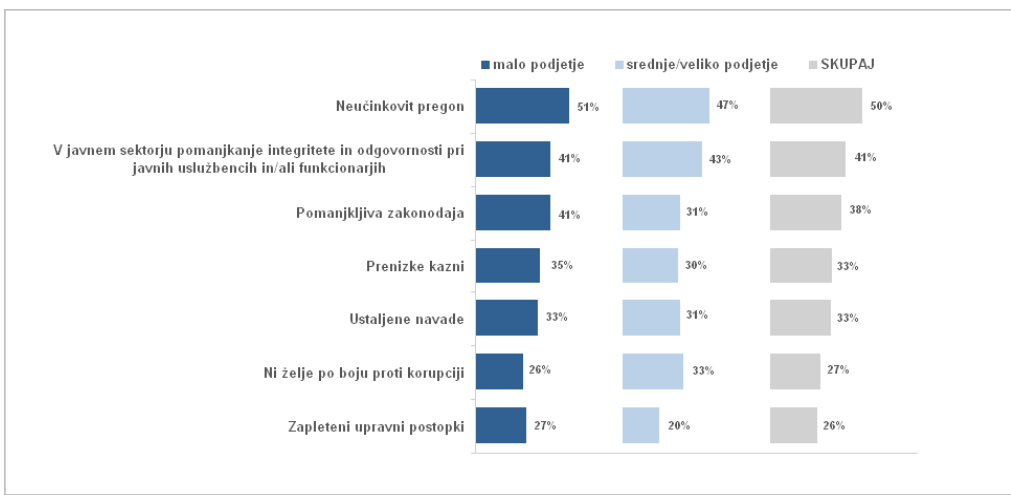
Mnenje o razširjenosti korupcije in sprejemanja podkupnin v javnih službah je zelo enotno. Slaba polovica vseh podjetij meni, da to počne kar precej javnih uslužbencev. Podoben delež pa je tudi mnenja, da to počne le nekaj uslužbencev.

Kako razširjena sta po vaši oceni v Sloveniji pojav korupcije in sprejemanje podkupnine v javnih službah?; n=300

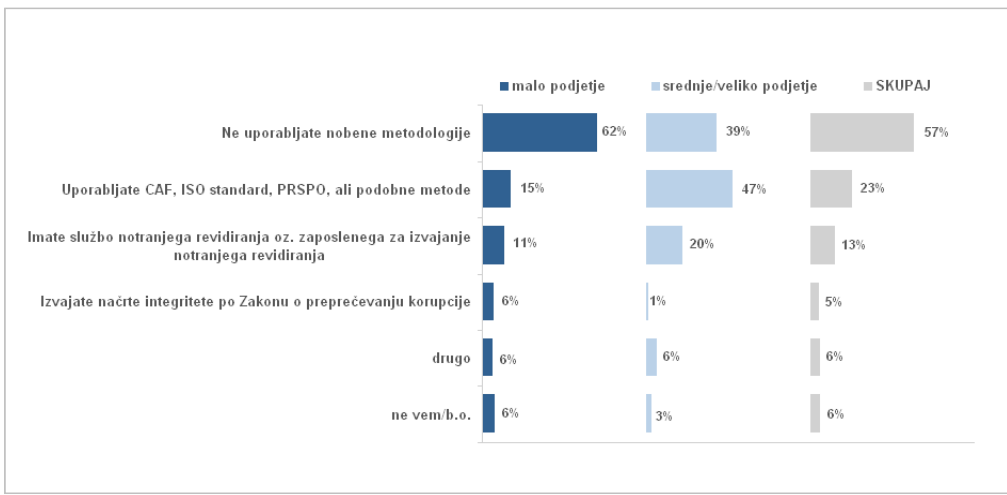
Kot glavni vzrok prisotnosti korupcije se izkaže neučinkovit pregon. Sledi pomanjkanje integritete in odgovornosti pri javnih uslužbencih in/ali funkcionarjih ter pomanjkljiva zakonodaja.

Kaj so vzroki prisotnosti korupcije?; n=300

Srednja/velika podjetja veliko bolj uporabljajo metodologije za upravljanje s tveganji na splošno in sicer najpogosteje uporabljajo CAF, ISO standard, PRSPO in podobne metode.

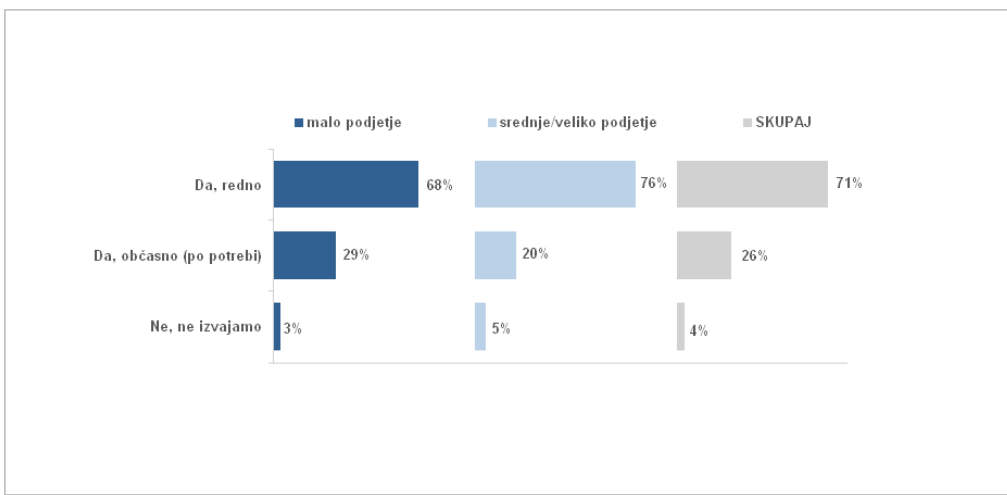
Ali imate v vašem podjetju kakšno metodologijo za upravljanje z riziki oziroma s tveganji na splošno?; n=300

15

Tisti, ki imajo posamezno metodologijo za upravljanje z riziki v svojih podjetjih, le-te tudi redno uporabljajo.

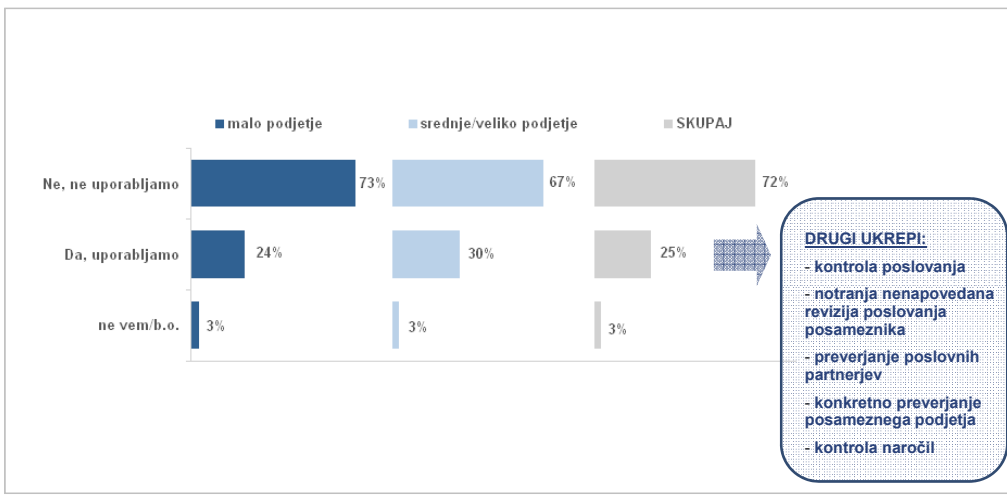
Ali to metodologijo tudi izvajate?; n=110

16

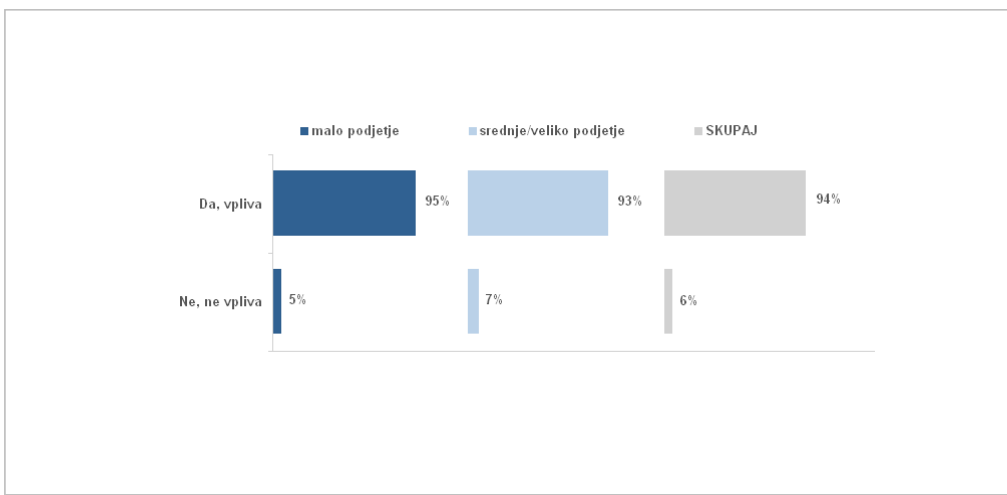
Ena četrtnina anketiranih uporablja poleg običajnih ukrepov še druge ukrepe in sicer predvsem občasne notranje kontrole poslovanja in preverjanje posameznih poslovnih partnerjev.

Ali uporabljate kakšne druge ukrepe za preprečevanje prevar, korupcije in drugih zakonsko nedopustnih ravnanj?; n=300

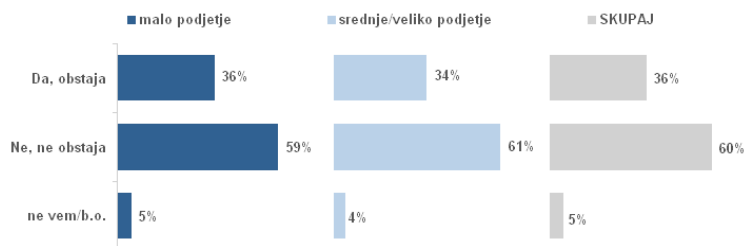
Da korupcija vpliva na pošteno tekmovalnost (konkurenčnost) med podjetji na trgu so mnenja tako anketiranci v majhnih kot v srednjih/velikih podjetjih.

Ali menite, da korupcija vpliva na pošteno tekmovalnost (konkurenčnost) med podjetji na trgu storitev in blaga?; n=300

Več kot ena tretjina anketiranih je mnenja, da na področju njihove osnovne dejavnosti obstaja tudi ponudnik, za katerega bi lahko rekli, da ima monopol nad trgom.

Ali obstaja na področju vaše osnovne dejavnosti ponudnik blaga oziroma storitev, za katerega bi lahko rekli, da ima monopol nad trgom?; n=300

19

Nabava in javna naročila ter financiranje političnih strank sta zaznana kot področja, kjer obstaja največja verjetnost pojavljanja tovrstnih prevar/korupcije.

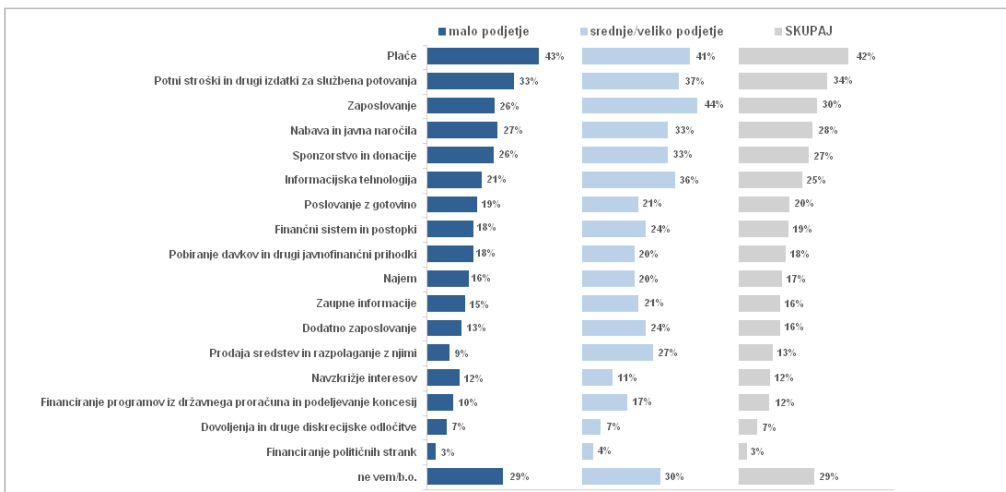
Prosimo, ocenite, kolikšna je verjetnost, da tovrstne prevare/korupcija nastopijo na navedenih področjih.; n=300

20

Anketiranci iz majhnih podjetij so imeli največ izkušenj na področju plač, iz srednjih/velikih podjetij pa največ na področju zaposlovanja.

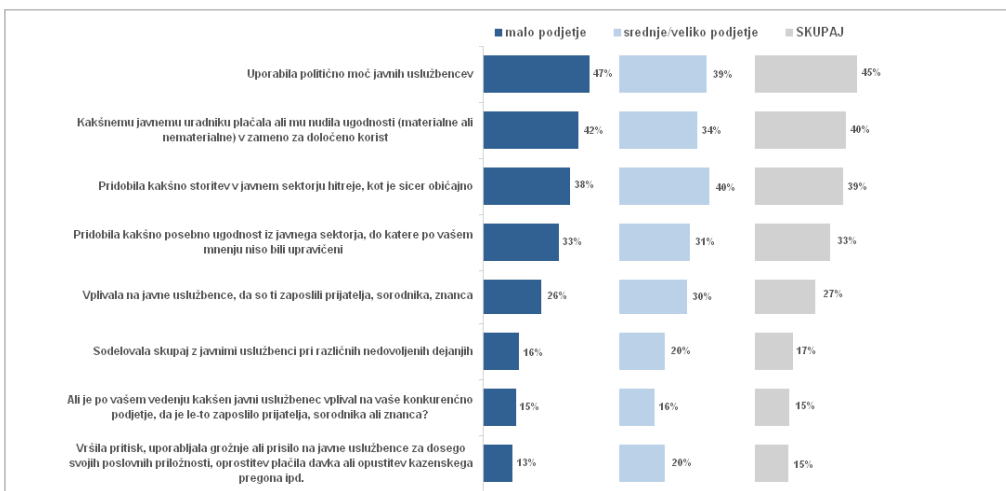
S katerimi od naštetih področij je imelo vaše podjetje izkušnjo v letu 2009?; n=300

21

Slaba polovica anketiranih zaznava svoja konkurenčna podjetja kot podjetja, ki so kdaj uporabila politično moč javnih uslužbencev.

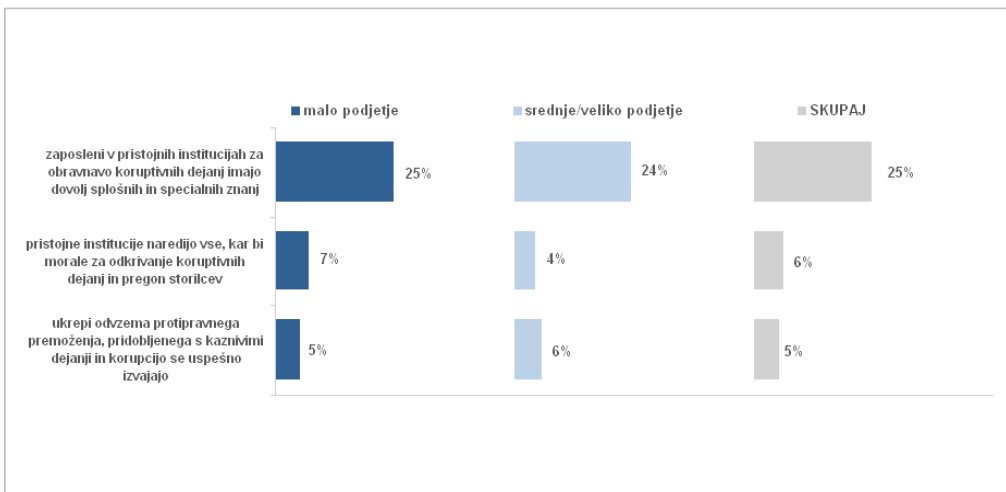
Ali menite, da so vaša konkurenčna podjetja kdaj...; n=300

22

Ena četrtnina anketiranih je mnenja, da zaposleni v pristojnih institucijah za obravnavo koruptivnih dejanj imajo dovolj splošnih in specialnih znanj. Zelo majhen pa je delež tistih, ki menijo, da pristojne institucije naredijo vse kar bi morale za njihovo odkrivanje in sankcioniranje.

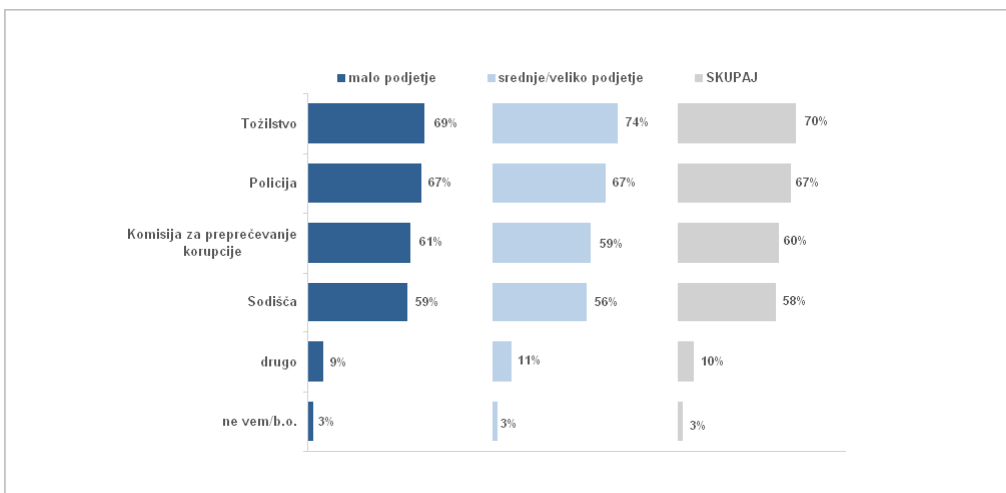
Ali menite, da...; n=300

23

Odkrivanju in pregonu korupcije bi več pozornosti morali nameniti, po mnenju anketiranih, predvsem tožilstvo in policija.

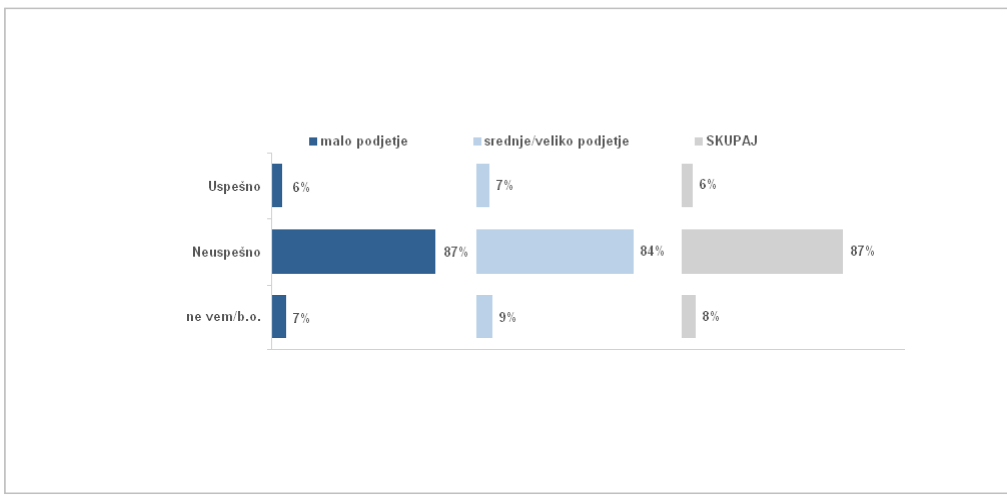
Katere institucije bi morale nameniti odkrivanju in pregonu korupcije več pozornosti?; n=300

24

Večina anketiranih, tako v majhnih kot v srednjih/velikih podjetjih je mnenja, da se sankcije zoper kazniva dejanja, ki jih storijo pravne osebe, izvajajo neuspešno.

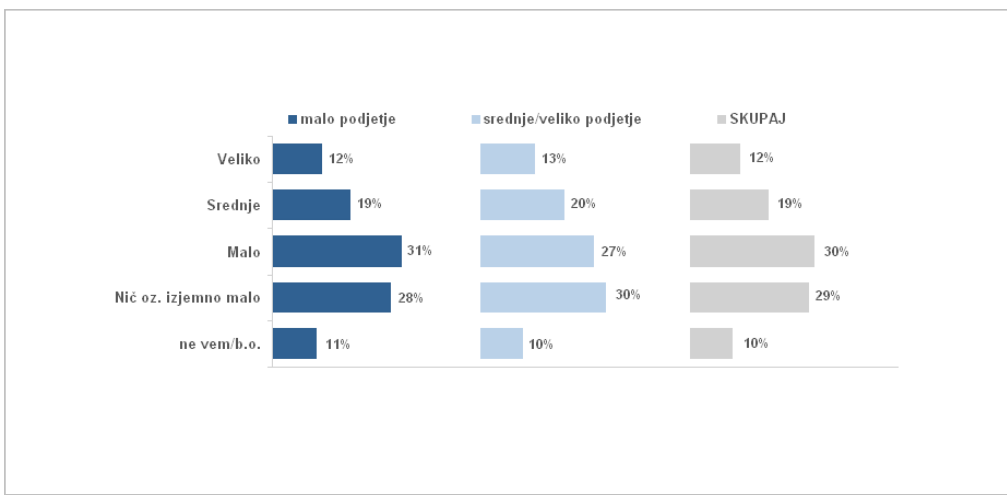
Ali menite da se zoper kazniva dejanja, ki jih storijo pravne osebe, sankcije izvajajo uspešno ali neuspešno?; n=300

25

Več kot ena polovica anketiranih je mnenja, da je malo oziroma izjemno malo prisotne gospodarske kriminalitete v sektorju, v katerem deluje podjetje, v katerem so zaposleni.

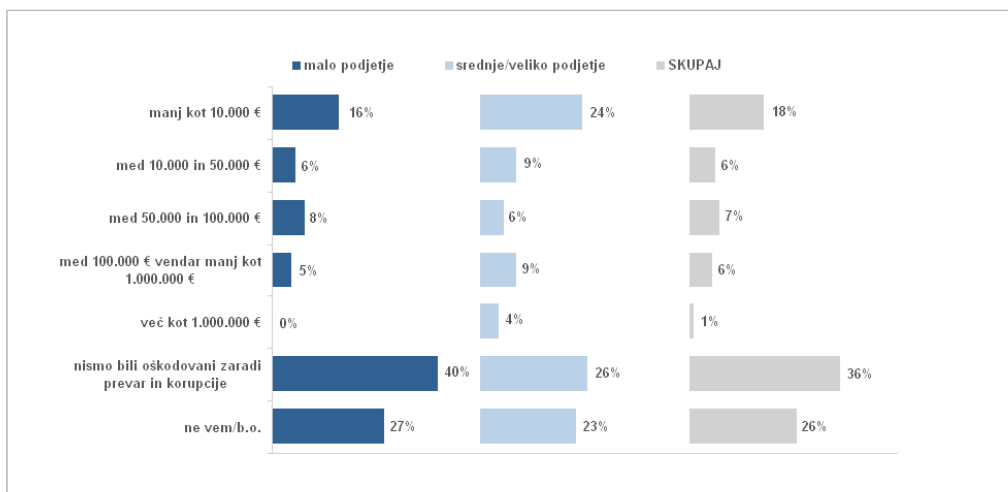
Koliko je prisotne gospodarske oziroma korporacijske kriminalitete v sektorju, v katerem deluje podjetje, v katerem ste zaposleni?; n=300

26

Ena tretjina podjetij, ki so sodelovala v raziskavi, ocenjuje, da niso bila oškodovana zaradi prevar in korupcije.

Prosimo, da ocenite kolikšen je bil v letu 2009 skupni bruto ocenjeni znesek oškodovanj zaradi posledic prevar oziroma goljufij in korupcije, ki jih je utrpelo podjetje, v katerem ste zaposleni; n=300

27

1. Ozadje in cilji raziskave
2. Metodologija in vzorec
3. Povzetek glavnih ugotovitev

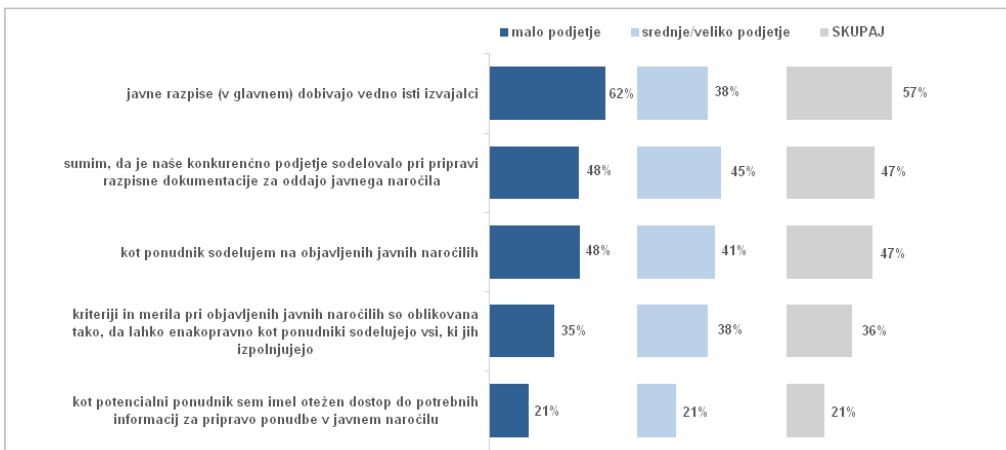
4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- Stanje pojava korupcije v Sloveniji
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

28

Da javne razpise (v glavnem) dobivajo vedno isti izvajalci, v največji meri menijo majhna podjetja. Pri srednjih/velikih podjetjih pa je ta delež anketiranih precej nižji.

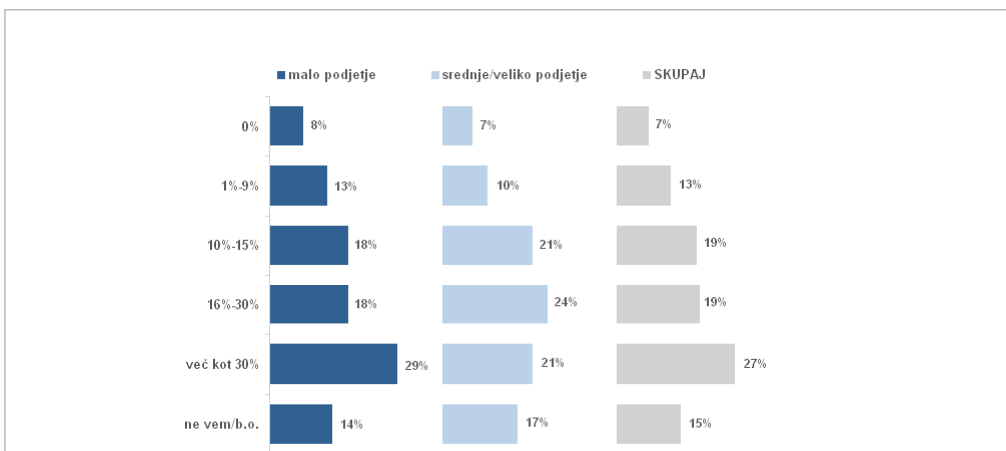
Javna naročila in javni razpisi; n=300

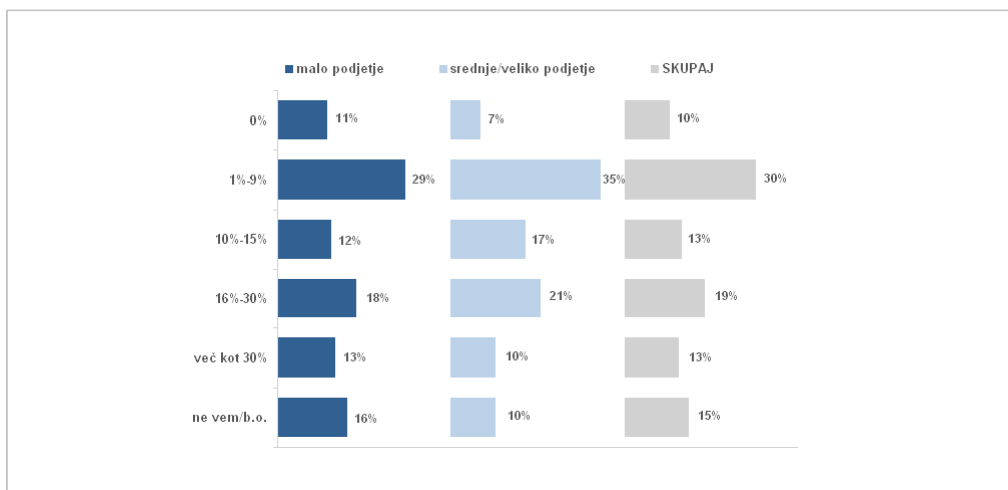
Kot najpogostejše koruptivno ravnanje pri javnem naročanju je navedeno prirejanje razpisnih pogojev določenemu ponudniku.

Skoraj ena tretjina anketiranih, tako v majhnih kot srednjih/velikih podjetjih, je ocenila svojo uspešnost pri javnih razpisih kot 30%.

V kolikšnem odstotku ste uspešni oziroma izbrani kot najugodnejši ponudnik; n=135

Kolikšen delež prihodkov dosežete z opravljenimi javnimi naročili; n=135

31

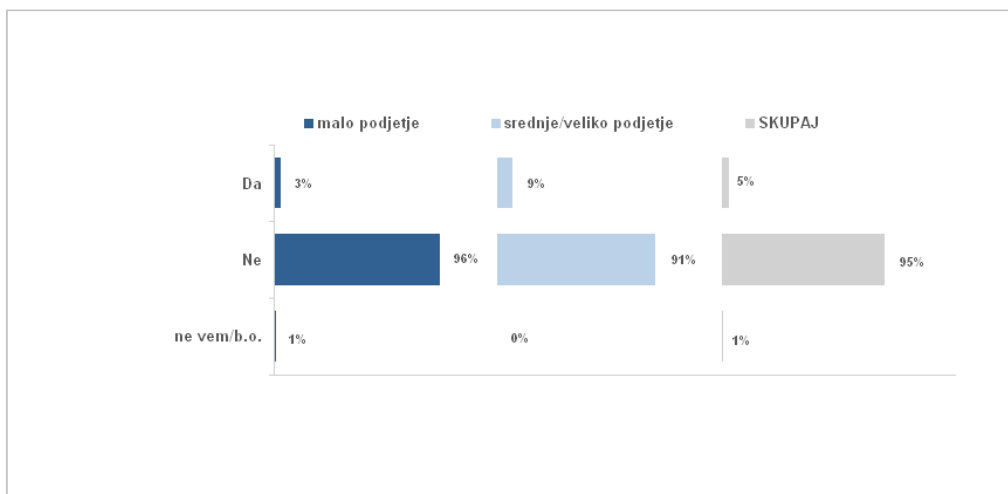
1. Ozadje in cilji raziskave
2. Metodologija in vzorec
3. Povzetek glavnih ugotovitev

4. Rezultati raziskave

- Stanje slovenskega gospodarstva
- Stanje pojava korupcije v Sloveniji
- Javna naročila in javni razpisi
- Vplivi vladajočih političnih strank in lobiranje

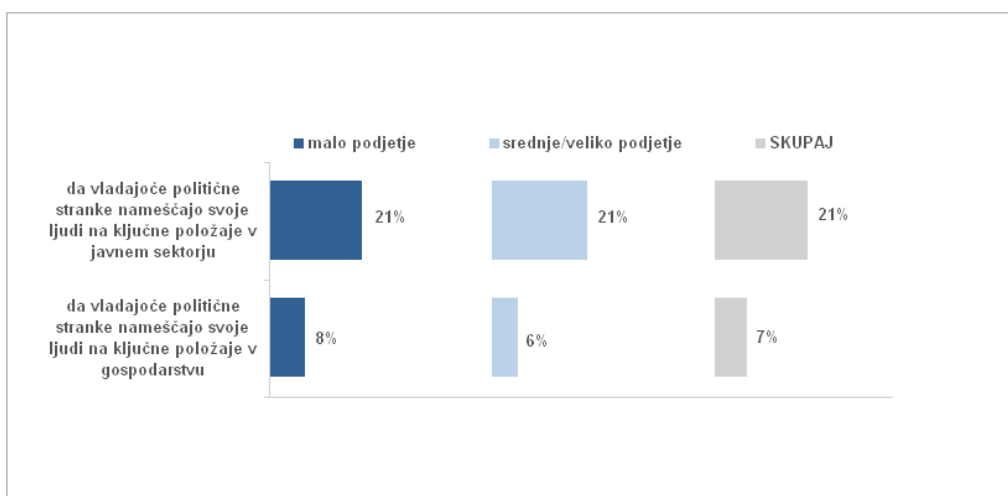
32

Ali ste včlanjeni v katero izmed političnih strank?; n=300

33

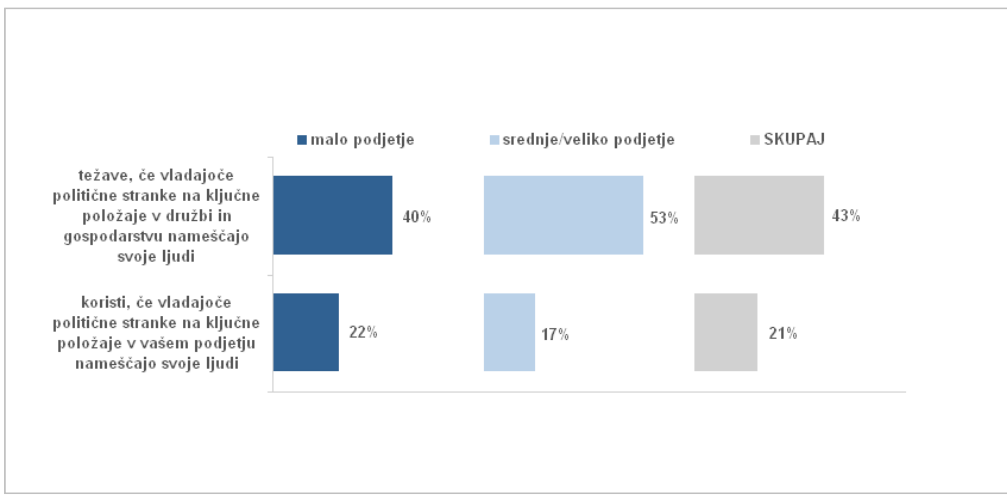
Ali menite, da je smiselno, da ...; n=300

34

Skoraj ena polovica anketiranih meni, da ima lahko podjetje težave, če vladajoče politične stranke na ključne položaje v družbi in gospodarstvu nameščajo svoje ljudi.

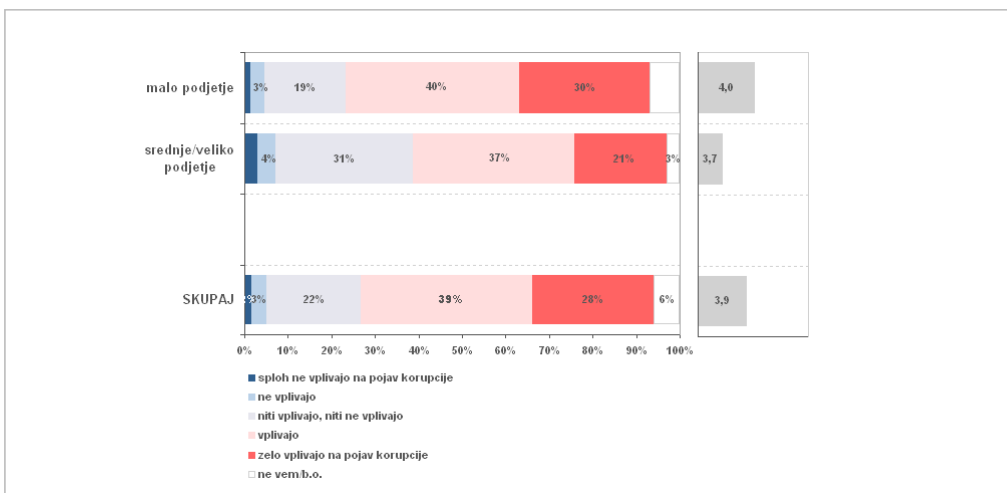
Ali menite, da ima lahko podjetje, v katerem ste zaposleni...; n=300

35

Dve tretjini vse podjetij, ki so sodelovala v raziskavi, meni, da strankarsko-politični odnosi vplivajo ali zelo vplivajo na nastanek korupcije.

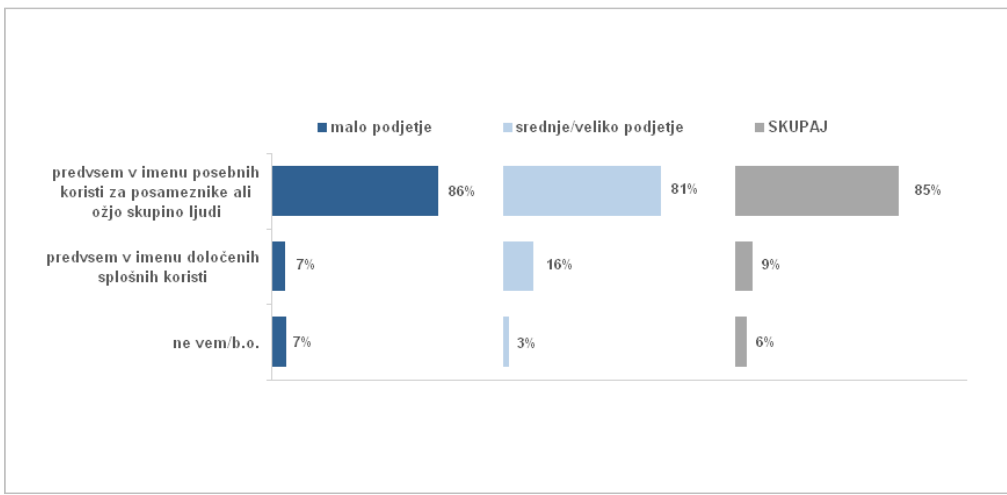
V kolikšni meri so, po vašem mnenju, strankarsko-politični vplivi vzrok za korupcijo?; n=300

36

Večina anketiranih, tako v malih kot v srednjih/velikih podjetjih je mnenja, da se lobiranje v Sloveniji uporablja predvsem v imenu posebnih koristi za posameznike ali ožjo skupino ljudi.

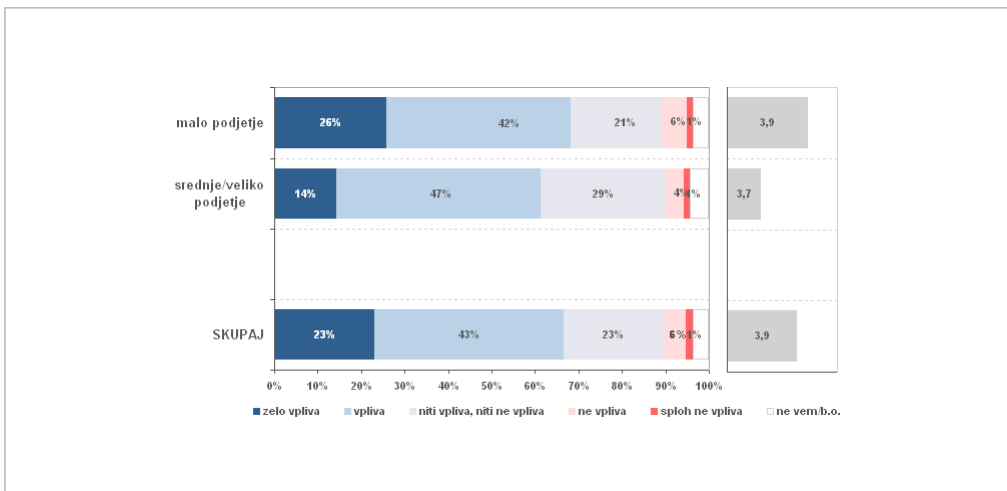
Za kakšen namen se v Sloveniji najpogosteje uporablja lobiranje; n=300

37

Prav tako jih je večina ocenila, da lobiranje v veliki meri vpliva na pojav korupcije.

Prosimo, da ocenite v kolikšni meri lobiranje vpliva na pojav korupcije.; n=300

38

Skoraj vsi anketirani so mnenja, da bi bilo treba nadzorovati lobiranje tako pri javnih razpisih in naročilih kot pri zakonodaji in drugih oblastnih odločitvah.

Ali bi bilo, po vašem mnenju, lobiranje...; n=300

